

### Onderweg

Op donderdag 20 september vertrokken wij, Henk en Alie, om kwart over 4 richting Hongarije om daar een gedeelte van de inhoud van de bus te brengen. 's Avonds arriveerden wij om half 8 in Orgyvanu. Nadat we Charles de groeten van onze gemeente hadden overgebracht, hebben we eerst het grootste gedeelte van de bus uitgeladen. Na een goede maaltijd en nachtrust vertrokken we de volgende morgen naar de Oekraïense grens waar we rond half 2 aankwamen. Na een voorspoedige doortocht kwamen we rond half 4 bij Chesed in Uzhgorod aan. Na elkaar 2 jaar niet gezien te hebben was de ontmoeting heel fijn! We maakten plannen voor de komende dagen.

### Sjabbath

Om 5 uur hadden we afgesproken bij Zhyttya om de Sjabbath dienst bij te wonen. Het was een fijn weerzien. We ontmoetten Nadia en haar moeder Nadia. Ook de meeste mensen die de dienst bijwonen kenden we al van vorige keren. Het was een goede dienst. Na afloop was er koffie en tijd voor gesprekjes. We lieten een doos met 15 pakjes stroopwafels en een doos met incontinentiemateriaal achter.



Om 8 uur waren we bij de familie Galin waar we 4 nachten zouden slapen. Ook daar vierden we de Sjabbath met een uitgebreide maaltijd.



De volgende morgen was een tijd van rust en bekeken we met Michail de tuin. 's Middags gingen we op bezoek bij de oude moeder van Michail. Ze lag op bed want ze voelde zich ziek. Ze wil graag een ander bed hebben en Michail vroeg of Roechama daar naar wil kijken. Vervolgens brachten we een bezoekje aan Ina's moeder. Ze woont met haar zus in een vrijstaand huisje. Wat een schat van een vrouw! Heel dankbaar liet ze ons haar bed zien, dat ze van Roechama heeft gekregen.

Ze vertelde dat haar rugpijn helemaal was verdwenen.

Om 6 uur

waren we bij Juditha om koffie te drinken. Michail en Ina gingen na een uurtje weg en Juditha ging met ons mee naar Mirosoya en Vadim.

Het was een heel fijne ontmoeting na 2 jaar. We ontmoetten ook Kobica bij hen. Sinds het huwelijk van Mirosoya en Vadim woont Kobica daar. Ze heeft het erg naar haar zin en gaat ook goed vooruit in het spreken. Ze heeft nu ook de mogelijkheid om dagelijks naar school te gaan. We kregen een heerlijke maaltijd en het was een goede avond.



De volgende dag gingen we weer naar Juditha. Ze vergezelde ons om bij 4 gezinnen als tolk te fungeren. Als eerste bezochten we Tilde Kalpert, een vrouw van 89 jaar.



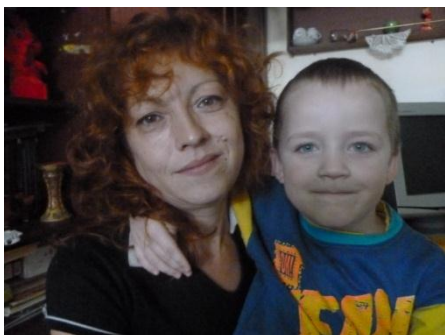
Haar zoon Joera was er ook bij. Ze is sinds 2 maanden weduwe en sprak steeds over haar lieve man waar zij 65 jaar mee getrouwd is geweest. Verder vertelde zij over haar jeugd en familie. De meeste van haar 8 broers en zussen zijn omgekomen in Auschwitz.

We lazen psalm 31: 1-6 met haar en wensten haar toe dat ze een schuilplaats bij God mag hebben. Ook gaven we haar een Roechama tas met Hollandse producten.



Ons volgende bezoek was aan de familie Ostanim. De man, German, heeft 3 jaar geleden een herseninfarct gehad en is nu halfzijdig verlamd waardoor hij geheel bedlegerig is. Hij is niet in staat om te staan. German was voorheen een militair en had een hoge rang in het leger. Ook deed hij graag mee met sportieve activiteiten. Door de beroerte is hij erg neerslachtig geworden. Doordat zijn vrouw Dozalia, Joods is, krijgen ze 5 dagen per week een aantal uren hulp van Chesed. Ook worden ze bijgestaan door een sponsor. Ze vertelden dat het echter niet genoeg is om de medicatie en het incontinentie materiaal voor German te betalen. Hun enige dochter heeft al een krediet genomen om extra bij te kunnen dragen. De lieve vrouw hilde van blijdschap en dankbaarheid dat ze hulp krijgt uit Nederland....dit vond ze heel bijzonder. "Vroeger hadden we het goed en nu zijn we bedelaars" aldus de vrouw. Gezien de situatie hebben deze mensen een 2<sup>e</sup> sponsor nodig voor de hoge ziektekosten. Juditha las ook bij hen psalm 31 : 1-6. Vervolgens namen we afscheid van German en Dozalia, die zelf ook veel met ziekte getobd heeft, maar nu haar man zo liefdevol verzorgd.

Daarna reden we naar het huis van Valery Draskovtzi. Hij is 52 jaar en woont met zijn moeder. Hij heeft lymfeklierkanker en is geopereerd en behandeld met chemotherapie. We stonden versteld van de moedige positieve levenshouding van deze mensen. Valery kan door de operatie niet meer praten. Een arts wil hem nog opereren en zegt toe dat Valery dan weer zal kunnen spreken. De operatie is duur maar Valery wil het proberen. Zijn moeder wil het niet omdat ze er geen vertrouwen in heeft. Valery's computer was kapot, daarom was hij heel blij met de computer die wij bij ons hadden. We lazen bij hen psalm 25 : 4-6 en baden we met hen. We gaven ook hen een tas met producten en namen daarna afscheid van deze lieve gelovige mensen.



Ons laatste bezoekje brachten we aan Lena Wasserman. Lena woonde tot voor kort samen met haar dochter, aanstaande schoonzoon en kleinzoon Iwan (5 jaar) in haar flatje. In deze situatie is in de maand juni verandering gekomen. Haar dochter en schoonzoon zijn toen getrouwd. Om voor het jonge echtpaar woonruimte te creëren besloten ze om hen het flatje van Lena's moeder te geven. Nu woont de moeder bij haar in. Lena's oudste dochter (de moeder van Iwan) is 2 weken na de bruiloft op 25-jarige leeftijd gestorven. Ze is letterlijk bezweken aan haar leefstijl. Ze was verslaafd en leidde een zwervend bestaan. Het is voor Lena heel moeilijk te verwerken. Ze stond machteloos in deze verdrietige situatie.

Iwan bezoekt momenteel een paar dagdelen per week een kleuterklas en mag volgend jaar naar school. Lena kan dan meer gaan werken als schoonmaakster. Dit doet zij nu al als Iwan naar het schooltje is. Ze was heel blij dat ze van Joint, de Amerikaanse hulporganisatie nieuwe kunststof kozijnen met dubbel glas gekregen heeft. Ook hebben zij haar douche opgeknapt en een nieuwe koelkast gegeven. Lena liet alles zien en was er zichtbaar blij mee. Ook bij haar lasen we psalm 25 : 4-6. Daarna namen we afscheid en de vrolijke Iwan riep steeds: "da zwiedanje". Die avond bleven we gezellig bij Juditha.

De volgende morgen waren we om half 10 bij Chesed. We laadden het meeste van de bus uit. Daarna gingen we met Olga en Juditha naar Gustaaf en Rozalia Makula. Roza wordt behandeld voor leverkanker en Gustaaf heeft de ziekte van Parkinson. Gustaaf kan moeilijk staan. Hij moet bij alles geholpen worden. Ze hebben geen kinderen en zijn daarom nogal eenzaam. De broer van Roza woonde in Israël en is bij een terroristische aanslag gedood. We hebben bij hen gelezen en gebeden. Ze hadden ook het boek van Corrie ten Boom gelezen. Daarna namen we afscheid van deze ietwat sombere mensen.



Ons volgende bezoek was aan "oude bekenden": Stefan Rot, (de man zonder benen) en zijn vrouw Doesja. Het was een fijn weerzien. Er stonden druiven uit eigen tuin op tafel. Dankzij hun behulpzame zoon kan Stefan iedere dag een paar uur in de rolstoel naar buiten. Daarnaast kijkt hij regelmatig TV. Het was een gezellig poosje bij hen. Stefan was erg blij met de airco in het kamertje. Zodoende was het lekker koel gebleven tijdens de hete zomer maanden. We lasen bij hen en Henk bad in het Nederlands. Daarna moesten we weer afscheid van hen nemen.

Fedor Stalovski woont met zijn vrouw, zoon, schoondochter en kleinkind van 4 maanden in hun 2-kamer flatje. Fedor heeft 10 jaar geleden een herseninfarct gehad en is daardoor verlamd aan zijn rechterarm. Hij is 2 keer een periode in een revalidatie centrum geweest. Zijn vrouw was er niet omdat zij werkt. Hij is erg gehecht aan zijn hond, maar hij had hem toch even opgesloten in een andere kamer. Fedor maakt souvenirs van hout. Ze zouden erg geholpen zijn met een sponsor.



Daarna bezochten we Eduard. Hij heeft suikerziekte waardoor zijn tenen als het ware wegrotten. Dokters kunnen hem niet helpen. Ze hadden hem een zakje met wormen gegeven, daar moest hij zijn voeten insteken zodat de wormen het rotte vlees zouden opeten. Ze aten echter het vlees tot op het bot op. Pijnstillers zijn ontoereikend om de erge pijn te stillen. Het was een trieste man. Zijn vrouw, Tamara gaf ons een soort



cognac te drinken!! Ze hebben veel zorgen om hun in Slowakije woonachtige dochter die huwelijksproblemen heeft. Hun zoon had er juist een gevangenisstraf op zitten. Ook Eduard wordt geholpen door Chesed om in de kosten voor de medicijnen te kunnen voorzien. We lazen bij hem psalm 31 : 2. Jammer dat Tamara er niet even bij kwam zitten, ze was aldoor in de keuken bezig.

Hierna gingen we bij de 98-jarige Concordia op bezoek. Ze is de moeder van Chesed-medewerkster Neli-Simone. Haar schoonzoon was aanwezig. Het gaat nog steeds redelijk goed met haar gezondheid. Ze droeg een ketting met 12 kastanjes om haar nek. Het getal twaalf vanwege de 12 apostelen. Ze geloofd dat ze daardoor gezond blijft. Ze zegt dat het weer hoe dan ook altijd goed is en door het spreken van goede woorden.... leef je lang. Het was een interessante ontmoeting.



Na het bezoek aan deze zeer oude vrouw, gingen we naar een heel jong gezinnetje. Isabella van ongeveer 30 jaar woont samen met haar man en 2 dochtertjes, Christina van 7 en Nicolette van 4 jaar, in bij haar schoonvader. De (schoon)moeder was een maand geleden overleden. Doordat de man ziekelijk is heeft hij geen vast werk. Ze hebben geen verwarming, geen warm water en geen douche. Isabella zou heel graag een douche hebben. Deze is te realiseren in de wc. Ze hebben er zelf het geld niet voor. We gaven de meisjes een aantal barbiepoppen waar ze direct mee gingen spelen. Dit jonge gezin met veel zorgen zou heel erg geholpen zijn met een sponsor.



Het was al laat in de middag dat we nog naar Maria Merylus op bezoek gingen. Maria huilde nogal en sprak met Olga en Juditha over kredieten die ze had afgesloten en die ze niet kon terugbetalen. Ook de vriendin van haar zoon Arthur beviel haar niet. Arthur heeft werk als bijrijder. We begrijpen dat het leven voor Maria erg moeilijk is, maar we kunnen haar ook niet echt helpen. We gaven de producten en nog 200 grievna. Ze woont in een troosteloze omgeving in een verpauperde flat.



Hierna hebben we Olga vlak bij haar flat afgezet. We aten bij tante Anna van Mirosoya. Haar man Vasja was ook thuis. Vol trots toonden ze ons hun nieuwe appartement op de 5<sup>e</sup> verdieping van een nieuwe flat. Mirosoya en Kobica waren er ook. Het was een gezellig uur.

Om kwart over 7 waren we bij de laatste familie voor deze maandag. Het kon niet eerder omdat Renate Godas niet eerder thuis is uit school. Ze woont samen met haar moeder in een verpauperd appartement. Haar moeder verdient de kost als verkoopster/handelaarster in Slowakije en Hongarije. Renate wordt gesponsord om te kunnen studeren. Ze wil graag

verpleegkundige worden. Ze is in haar 3<sup>e</sup> leerjaar bezig. Het is in Oekraïne veel meer theorie als praktisch. Ze loopt nog geen stage. Om in een ziekenhuis aangenomen te worden moet ze 500 tot 1000 dollar betalen om zo als het ware een werkplek te kopen...hoe corrupt kan een ziekenhuis zijn. Ondanks deze ontmoedigende situatie wil Renate doorzetten. Het is een sympathiek jong meisje. Ze liep met ons mee naar de bus en we gaven haar nog 2 pakketjes schriften die ze goed kan gebruiken. Pas om half negen brachten we Juditha thuis en gingen wij naar de familie Galin.

De volgende morgen gingen we weer met de bus naar Chesed. Michail reed mee omdat hij vandaag met ons mee wilde gaan naar Mukatchevo. We haalden Juditha op en gingen op weg. We ontmoetten Ira en Galina op het kantoor van Chesed. Het kantoor was verhuist naar een veel kleinere ruimte in hetzelfde gebouw. Ira klaagde dat het heel moeilijk werken was. Michail belde diverse malen met verhuurders. Misschien kunnen ze verhuizen naar een betere plek.



Ons eerste bezoek was bij Natasja. Nu haar zus Tamara is overleden voelt ze zich eenzaam. Tijdens het bezoek fleurde ze helemaal op. Ze zou heel graag een wasmachine hebben. We bekeken in de keuken de plaats waar hij zou kunnen staan. De aansluiting zit er al. Ook



wil ze graag een computer om meer contact met de "buitenwereld" te kunnen krijgen. Juditha las bij haar psalm 31 : 2 t/m 6 en we wensten haar toe te schuilen bij God. Me maakten nog een paar foto's en namen afscheid. We gebruikten de lunch in de eetzaal bij de synagoge. Het is altijd weer leuk om de rabbijn te ontmoeten.

Het 2<sup>e</sup> bezoek was aan Faina Drutman. Ze woont in een flat. Ze was voor ons een nieuw gezicht. Ze vertelde over haar leven, dat ze in Moskou gewoond heeft, maar dat het klimaat niet goed voor haar was. Ze was ook heel blij met de sponsoring uit Nederland en noemde feilloos de vijf namen die dat gezin telt...heel goed. Daarna werd er tussen Ira, Michail en Juditha gediscussieerd over de verwarming die gekocht en aangesloten moest worden: gas of electrisch. Ze heeft momenteel geen verwarming, dus er moet wel snel een beslissing genomen worden. We gaven ook haar de tas met lekkers en namen afscheid van deze lieve vrouw.



Het laatste bezoek voor deze dag was aan Ludmila Goldberg, een psychisch zieke vrouw. In tegenstelling tot eerdere jaren accepteert ze nu hulp van Chesed. We werden in haar kamertje binnen gelaten. Tijdens andere bezoeken zaten we in haar keukentje. Ze kwam veel beter over en las zelfs één van haar gedichten voor. Ze heeft er al heel veel geschreven. Het bezoek deed haar goed en ze was blij met het pakketje. We lazen bij haar een tekst, weer uit psalm 31 het 2<sup>e</sup> vers. Ludmila is een gelovige vrouw, daar getuigt ze iedere keer van



Om 4 uur wilde Michail bij het kasteel zijn. Een vriend van hem hield een expositie van schilderijen. We waren net op tijd. Na een toespraak door de burgemeester, die volgens Ira een heel goede man was, mochten we de schilderijen bekijken. Er zaten heel mooie bij. Na 1 ½ uur brachten we Ira



in de buurt van haar flat en zeiden haar gedag. Toen reden we weer naar Uzhgorod terug. We brachten Juditha bij Chesed en namen afscheid van haar...altijd weer moeilijk. Ina verscheen al snel bij Chesed en we reden naar hun dorp. We pakten onze spullen in en namen afscheid van Michail en Ina. Wat een gastvrijheid ervaren we bij hen!



Nadat we Mirosva, Vadim en Kobica opgehaald hadden bij hun flat deden we een paar boodschappen en reden naar Tyria Bistra. Wat was het fijn om de familie Revta na 2 jaar weer te ontmoeten. Dochter Jana, haar man Iwan en hun 2 kleine kinderen waren er ook. Het was een heel fijne avond. We gingen laat naar bed. De volgende morgen na het ontbijt zagen we Edik en Vanya met de paarden bezig...wat leven

deze mensen dicht bij de natuur. Ze zijn zelfvoorzienend. De jongens gingen met de kar achter de paarden hout halen in het bos voor de winterverwarming. Maria liet ons de kelder zien met de voorraad aardappels en wekpotten met groenten, vruchten en salades. Genoeg voor de winter. In de zomer zijn ze daar druk mee bezig. We bezochten nog familie van hen: nichtje Luda en haar 3 dochtertjes. 's Middags gingen we kijken bij het werk van vader Iwan en avonds naar Jana en Iwan. Het was een drukke maar fijne dag. Toen we om 10 uur "thuis" kwamen hebben we nog met Mirosva gepraat over haar leven met Kobica.

De volgende morgen om 10 uur namen we afscheid van deze lieve familie. We hopen dat ons volgende bezoek geen 2 jaar duurt.... We brachten Mirosva en Kobica in Uzhgorod. Vadim was al met de bus gegaan vanwege zijn werk. Daarna reden we naar de grens. De Oekraïense kant ging vlot, maar de Hongaarse kant niet...We begonnen om half 2 aan de thuisreis. Toen we bij Boedapest reden



belde onze zoon Coen dat de baby die zij verwachtten geboren was: een meisje...Elisha. We waren heel blij om dat te horen.. Na een goede reis waren we vrijdagmorgen om 10 uur weer thuis. We waren voldaan en dankbaar dat we deze reis na 2 jaar weer konden maken en beseften opnieuw hoe "rijk" wij zijn hier in Nederland. Voor de Oekraïense medemens is het leven heel wat moeilijker. We zijn de Heere dankbaar voor alles wat we konden doen voor Zijn volk.

